

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE CHRISTO CAPITE|| TOTIVS ECCLESIAE,|| QVINQVE LIBRIS|| explicata.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

XVI. Soluuntur aliæ obiectiones ex verbo Dei petitæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53845](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53845)

Denique si humanitas est creatura, nonne contradictionem inuoluit, ut sit, vel esse dicatur æqualis creatori? Sed respondent humanitatem Christi non esse æqualem omnino Deo, & tamen sedere à dextris eius. Nam habet eundem ipsam potentiam, & maiestatem Dei, quod est sedere ad dexteram Dei: & tamen quia id non habet à seipsa, sicut habet Deus, sed habet à Deo, propterea non potest omnibus modis æquari Deo.

At hoc non difficulter refellitur. Nam habere ab alio, non facit inæqualitatem; nam Filius Dei habet à Patre omnia, & tamen est illi verè & propriè æqualis. **RESPONDENT**, Filium habere naturaliter, humanitatem habere per gratiam. **CONTRA**. Nam habere per gratiam, non est habere illam ipsam maiestatem, sed quandam eius participationem, quæ non sufficit ad constituendam sessionem, de qua loquimur.

Denique vel est humanitas verè æqualis Deo, vel non est: si est, ergo falsum est illud, *Pater maior me est*, & illud, *Filius subiectus erit ei, qui subiecit sibi omnia*: si non est, igitur non sedet Christi humanitas à dextris Dei hoc tertio modo, sed solum secundo modo; ex quo non colligitur Vbiq̄, ut paulò antè demonstraui.

CAPVT XVI.

Soluuntur aliæ obiectiones ex Verbo Dei petite.

» **S**ECUNDVM argumentum sumunt ex doctis
 » locis, nam in epistola ad Philipp. cap. 2. legitur
 » Christum esse in gloria Dei Patris. Quæ hanc
 » tem gloria Dei Patris describitur, Isa. 40. vlti-
 » citur de Deo: *Qui terram pugillo continet, & mensuratur
 » lum palmo. Et 2. Paralip. 2. Cælum, & cæli calorum mensuratur
 » pere non possunt. Et Hierem. 23. Cælum & terram mensuratur
 » pleo. Igitur Iesus Christus terram pugillo continet, & cælum
 » lum palmo metitur, & cælum ac terram implet, id est
 » est esse vbiq̄.*

RESPONDEO ut suprà, datam esse gloriam Dei Patri humanitati Christi, non in ipsa, sed in supposito, id est per gratiam vnionis accepisse Christi humanitatem et esse.

rura Filij Dei, & proinde illum hominem Christum esse in gloria Patris, & terram pugillo continere, & cœlum, ac terram implere.

TERTIVM argumentum Matth. II. *Omnia mihi tradita sunt à Patre meo*, Et Matthæi ultimo: *Data est mihi omnis potestas in cœlo, & in terra*: Quo loco omnis potestas, notat omnipotentiam: in cœlo & in terra, omnipræsentiam; proinde Christus verè præsens omnia gubernat.

Addunt Brentius & Kemnitius illud Psal. 8. *Omnia subieci sub pedibus eius*. Et illud Ioan. 13. *Omnia dedit ei Pater in manus*. Inde verò acutè concludunt, ergo Christus vt homo, pedibus, & manibus omnia contingit. Ac ne fortè respondetur, omnipotentiam, & omnipræsentiam, vt res infinitas, non posse communicari creaturæ finitæ; addunt secundo, Christo *datam esse potestatem in terra dimittendi peccata*. Matth. 9. quæ tamen est infinita potestas. nam quis potest dimittere peccata nisi solus Deus?

RESPONDEO, priora duo loca posse intelligi dupliciter. PRIMO, de potèntia diuina quam accepit Filius Dei à Patre per æternam generationem, & tunc non sunt hæc loca ad propositum. SECUNDO, de potentia diuina, quam accepit natura humana per vnionem hypostaticam, & tunc eadè est responsio quæ ad superiora argumèta. TERTIO, potest locus posterior intelligi de potèntia collata Christi humanitati in omnes creaturas, quæ tamen nec est absolutè omnipotentia, nec requirit omnipræsentiam. Nam solùm illis verbis significatur, omnibus creaturis Christi humanitatè præesse, & ius habere in omnes. ex quo non sequitur, quod possit quidquid Deus potest, vel quod sit vbique. cur enim non possit ius habere in rem absentem? nõnne apud homines id ordinariè cernimus, vt Rex in vniuersum suum regnum ius habeat, & tamen non occupet præsentia sua, nisi exiguum angulum domus, vel cubiculi vnus?

Ad PRIMAM confirmationem respondeo, mirã esse istorum peruersitatem, & impudentiam, qui tropos inueniunt, vbi minimè oportet; & vbi oportet, nolunt admittere. quid enim notius & vsitatus quàm per manus intelligere potestatem? Quid enim aliud significat illud Psalmi 94. *In manus eius sunt omnes fines terra?* Et illud Ioann. 10. *Et non rapiet*

quisquam de manu mea? Quid item notius & vtriusque, quam describere per subiectionem sub pedibus, attributionem dominij? Adde, quod verba Psal. 8. etiam intelliguntur præcipue de Christo. tamen possunt intelligi etiam de prima creatione hominis, quæ describitur in Genesi, & tamen constat non tetigisse Adamum pedibus totum mundum, licet de ipso dictum sit: *Omnia subiecisti sub pedibus eius*, nisi fortè ad fabulas Iudaicas conuertamur. Scribit enim R. Salomon in cap. 4. Deuteronomij, Adamum tanta proceritatis fuisse, ut capite cælum attingeret.

Ad ALTERAM confirmationem respondeo, si eo cõcederet aliquid, posse inde colligi etiam ceteros homines esse vbiq̃ue. Nam Ioan. 20. Christus dedit potestatem discipulis remittendi peccata. Ac proinde, si qui potest remittere peccata quouis modo, is potest esse vbiq̃ue: certè Apostoli, eorumque successores, vbiq̃ue esse potuissent. Dicuntur remittere peccata propria auctoritate, esse infinite virtutis, remittere autem ut instrumentum alterius, non requirere infinitam virtutem, ut notum est. Iam ergo Christus, ut Deus, remittebat peccata propria auctoritate; idem verò ut homo, remittebat ut instrumentum diuinitatis.

QUARTVM argumentum Matth. 18. *Vbi sunt duo vel tres congregati in nomine meo, ibi sum in medio eorum*, Et Matth. 28. *Ego vobiscum sum usque ad consummationem seculi*.

RESPONDEO, hæc dici de Christo, quatenus adest sine peccati gratiam, & auxilium, ad quod non requiritur præsentia corporalis, ut patet. Nam hoc modo, quo Christus adest congregatis in nomine suo, certè non adest congregatis in nomine aliorum Deorum: quare ex his locis non modò non colligitur, eum esse vbiq̃ue, sed colligitur non esse vbiq̃ue.

QVINTVM argumentum Ioan. 5. *Filius quos vult viuificat*. Item: *Pater non iudicat quenquam, sed omne iudicium dedit Filio, ut omnes honorificent Filium, sicut honorificaverunt Patrem*. Ex his enim habemus, Christo collata esse tria idiomata, nimirum potestatem iudicandi; virtutem viuificandi; & maiestatem summo honore dignam. Eadem ratio est de omnibus aliis idiomatibus, ergo omnia alia loca ei tributa; ac proinde omnipotentia, & omnipræsentia. Et ne respondeatur, hæc data esse Filio, ut Deus est, additur etiam

dem: *Potestatem dedit ei iudicium facere, quia Filius hominis est.* Et confirmat BRENTIVS ex Cyrillo libro de incarnatione, cap. 7. & 28. vbi dicit, Verbum communicasse carni suæ maiestatis operationes: & similia habet Leo epistola 83. ad Monachos Palæstinæ.

RESPONDEO, tribus modis eum locum posse intelligi. PRIMO, vt omnia quæ hîc dicuntur data Christo à Patre, intelliguntur data ipsi Verbo per æternam generationem. Sic enim intelligit Chrysostomus in hunc locum, qui illud; *Quia Filius hominis est,* dicit debere coniungi cum sequentibus, non cum præcedentibus, ita vt non sic legamus, dedit ei iudicium facere, quia Filius hominis est: sed sic; *Quia Filius hominis est, nolite mirari hoc,* id est, nolite mirari, si ego cùm sim Filius hominis, tamen dixerim me habere potestatem viuificandi, & iudicandi, & debere honorari vt Patrem, nam non sum Filius hominis tantùm, sed etiam Filius Dei.

SECUNDO, potest intelligi ea ratione, vt illa omnia significantur data humanitati non in se, sed in supposito, idq; per gratiam vnionis, vt suprâ diximus de sessione à dextris. ita videntur accepisse Augustinus & Cyrillus. Ex quorum explanatione non sequitur, Christi humanitatem habere in se formaliter diuina attributa, sed solùm esse naturâ eius suppositi quod illa attributa habet.

TERTIO, potest intelligi in eo sensu, vt agatur de potestate iudicandi, non quomodocunque, sed exterius & sensibiliter: quæ quidem potestas data Christo est, quia Filius hominis est. Nam quia iudex hominũ in exteriori iudicio debet videri à iudicandis, ideo non Deus Pater, qui est inuisibilis, iudicabit, sed iudicium dabit Filio, qui propter carnem assumptam factus est visibilis.

Ad confirmationem dico, Leonem & Cyrillum in illis locis explicare communicationem idiomatum eo modo, quo nos suprâ exposuimus, ita vt sit realis respectu suppositi, verbalis autem respectu naturarum. Nam ibidem docent Leo & Cyrillus, hanc communicationem esse mutuam, ita vt etiam natura humana communicauerit Verbo suas passiones, & tamen ibidem asserunt, Verbi diuini naturam esse omnino impassibilem.

” SEXTVM argumentum Col. 2. *In Christo habitat omnis
” plenitudo diuinitatis corporaliter. Item: In ipso sunt omnes
” thesauri scientia & sapientia Dei absconditi.* At si commu-
” nicata est humanitati Christi omnis plenitudo diuinitatis,
” certè etiam omnipotentia, & omnipræsentiã.

” RESPONDEO, aliud esse communicari humanitati diuini-
” tatis plenitudinem, & thesauros sapientiæ, quod Paulus
” non dixit; aliud inhabitare diuinitatem, & latere thesauros
” scientiæ in Christi humanitate, quod Paulus dixit. Nam illud
” primum significaret Christi humanitatem esse Deum, quod
” non significat hoc secundum: sicut non quia aliquis in do-
” mo habitat, ideo dicitur domus esse homo, aut habere for-
” maliter attributa hominis: solum ergo Paulus voluit dicere
” in Christi humanitate habitare diuinitatem corporaliter, id
” est, non vmbriticè, vt in Angelis & Prophetis, qui gerebant
” Dei personam, sed verè ita vt ille homo verè fuerit Deus, &
” illa humanitas, Dei fuerit humanitas.

” SEPTIMVM argumentum, cap. 4. ad Ephes. *Ascendit su-
” per omnes caelos, & adimpleret omnia.* Quod exponit Origenes.
” MENIUS hoc modo, quia antea diuinitate omnia repleue-
” rat, descendit & ascendit, vt etiam carne omnia replet: tunc
” videtur velle Christum ad eum modum repleuisse omnia
” corporali præsentiã, quemadmodum antea omnia repleue-
” rat maiestate diuinitatis. Item THEOPHYLACTVS ibidè
” dicit, non fuisse impedimento Christo descensum ad ascen-
” sum, quia nimirum simul poterat vbique esse.

” Respondeo, PRIMÒ, illud, *Vt adimpleret omnia,* posse in-
” telligi de adimplerione vaticiniorum. Nam fuerat prædicta
” à Prophetis tam descensio quàm ascensio. & quamuis hanc
” explicationem irrideant aduersarij, tamen adhuc eam non
” confutârunt. SECUNDO, dico posse intelligi de impletio-
” ne locorum, sed per effectus suos. Voluit enim Christus om-
” nia replere gloria sua, & in omnibus operari miracula.
” TERTIO, potest intelligi de repletione locorum successua,
” accipiendo per loca, genera locorum, sicut dicitur aliquis
” fuisse in tota Europa, quia fuit in omnibus prouincijs Eu-
” ropæ, etsi non fuerit in omnibus oppidis, vel domibus Eu-
” ropæ. Ita enim Christus fuerat in terra, ambulauerat super
” mare, fuerat in aëre, in cruce, fuerat sub terram, in inferno.
” Debit

Debuit ergo ascendere in cœlum, vt omnia loca præsentia sua illustraret & repletet.

Immò hic idem locus manifestè docet, Christum non repleuisse omnia præsentia carnis suæ; nam descendere, & postea ascendere repugnat repletioni: debuisset potius diffundere se, quàm descendere & ascendere, si omnia simul replere volebat; immò nec fuit opus descendere, vel ascendere, vel etiam diffundere se, si vbique semper fuit.

Nec Oecumenius & Theophylactus contrarium docent. Nam OECUMENIVS solùm ait; *Christi carnem repleuisse omnia.* Quod intelligitur eo modo quo poterat, id est, non simul, sed successiuè obeundo omnia loca. Et THEOPHYLACTVS non dixit Christi descensum non impediuisse, quo minus simul ascenderet, sed non impediuisse, quo minus ascenderet, nimirum postea. Hortatur enim Theophylactus ad humilitatem, & ostendit, quod quò magis hîc sese aliquis deiiciet, eò magis exaltabitur, sicut in Christo factum est. Itaq; perperam hi duo auctores allegantur ab auctoribus Concordiæ.

CAPVT XVII.

Soluitur argumentum ex ipsa incarnatione ductum.

CTAVVM argumentum. Per incarnationem id factum est, vt esset vna persona Deus & homo; persona autem est indiuidua substantia; ergo non potest vna pars personæ ab altera vlllo modo diuelli, ergo vbicumq; est vna, ibi est altera. Confirmatur PRIMO, ex Concilio Chalcedonensi act. 5. & Concilio VI. act. 17. & LEONE epist. 83. ad Monachos Palæstinæ, vbi habemus incarnationem factam esse ex duabus naturis indiuisis inseparabiliter, & inconfusè; ergo vbi vna est, etiam est altera. alioqui quomodo sunt indiuisæ & vnitæ inseparabiliter, si vna est in cœlo, & altera est in terra? & confirmatur ITERVM ex DAMASCENO, lib. 3. cap. 3. qui non solùm dicit naturas in Christo vnitas esse inseparabiliter, sed etiam *ἀδιασάρως*, id est, indistanter, ergo vna nūquam distat ab altera. At quomodo non distant, si vna non est, vbi est altera? Confirmatur